

SÖKANDE

Skanska Sverige AB, 556033-9086

Ombud: Advokat Magnus Vidänge
MVAdvokat AB

MOTPART

Jönköpings kommun

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Skanska Sverige AB:s ansökan om överprövning och Jönköpings kommuns begäran om upphävande av förlängd avtalsspärr.

BAKGRUND

Jönköpings kommun (kommunen) genomför ett öppet upphandlingsförfarande gällande projektet förnyelse av VA-nätet i huvudsak utmed Norra Strandgatan i Jönköping (ref.nr. 24/52). Upphandlingen genomförs som en samverkans-entreprenad, en s.k. partnering, uppdelad i två faser. Under Fas 1 granskar parterna sedan tidigare utförd projektering för att identifiera eventuella förbättringsmöjligheter. Under Fas 2 sker därefter färdigprojektering samt utförande av entreprenaden.

Genom tilldelningsbeslut har NCC Sverige AB (NCC) antagits. Skanska Sverige AB (Skanska), vars anbud av kommunen har förkastats såsom onormalt lågt, har ansökt om överprövning.

YRKANDEN M.M.

Skanska yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska rättas och i andra hand att den ska göras om.

Kommunen anser att ansökan ska avslås i sin helhet samt yrkar för egen del att förvaltningsrätten ska besluta om att häva avtalsspärren. För det fall att rätten finner att Skanska inte har lagt anbud med onormalt lågt pris, eller att Skanska anses ha lämnat en tillfredsställande förklaring därtill och att grund för att förkasta anbudet saknas, ska utvärderingen göras om.

VAD PARTERNA BLAND ANNAT FÖR FRAMSkanska

Kommunen beslutade under sin kvalificering och utvärdering av anbuden att förkasta Skanskas anbud då det bedömdes vara ”onormalt lågt”. Enligt 15 kap. 7 § LUF finns det en möjlighet att förkasta ett anbud som är onormalt lågt. Det förutsätter dock att anbudsgivaren har beretts möjlighet att förklara det lämnade priset.

Som framgår av lagtexten är det alltså fråga om ett kontradiktoriskt förfarande där anbudsgivaren måste ges möjlighet att lämna en förklaring till ett anbud som förefaller vara onormalt lågt. Enligt rättsfallet HFD 2016 ref. 3 ska anbudsgivaren få tillfälle att lämna nödvändiga förklaringar för att bevisa att anbudet är allvarligt menat. Den upphandlande myndigheten ska tydligt formulera den begäran som riktas till den berörda anbudsgivaren, så att denne har möjlighet att på ett fullständigt och ändamålsenligt sätt förklara sitt anbud. Så har inte skett i denna upphandling. Kommunen har endast genom en s.k. privat fråga i upphandlingsverktyget, efter att anbud lämnats, frågat Skanska om dess offererade procentsats för yrkesarbetare under Fas 2 var 5.0 procent

samt efterfrågat en förklaring hur procentsatsen beräknats. Efter Skanskas svar återkom kommunen med ännu en s.k. privat fråga och klargjorde att frågan inte hade besvarats på ett korrekt sätt. Skanska svarade därefter på den förtydligande frågan och bekräftade vad som ingick i det offererade procentpåslaget om 5 procent. Denna skriftväxling kan inte anses uppfylla kravet på en tydligt formulerad begäran såsom den upphandlande enheten enligt praxis måste framställa till anbudsgivaren för att det ska vara möjligt att förkasta ett anbud som onormalt lågt. Kommunen har genom sitt agerande brutit mot 15 kap. 7 § LUF. Skanska har inte ens förstått att detta varit kommunens uppfattning. Det har dock klarlagts genom kommunens yttrande till förvaltningsrätten, att det är Skanskas offererade ”Procentsats för yrkesarbetare” som kommunen anser vara onormalt lågt.

Skanskas anbud är dock inte onormalt lågt. Enligt förfrågningsunderlaget ska anbudsgivarna ange en ”Procentsats för yrkesarbetare” som ska täcka ”Alla övriga personalkostnader”, förutom avtalad lön och sociala avgifter. Därutöver ska entreprenören ersättas med en ytterligare procentsats som beräknas på totalkostnaden för yrkesarbetarens lön och sociala avgifter, för täckande av ”övriga personalkostnader”. Sådana kostnader utgörs enligt kommunen av kostnader för exempelvis ”försäkringar, resor, traktamente, handverktyg och mindre redskap”. För täckande av dylika kostnader har Skanska i sitt anbud offererat en procentsats om 5 procent, vilket kommunen ansett vara för lågt.

I den aktuella entreprenaden avser Skanska att använda sig enbart av yrkesarbetare som bor i Jönköping. Det kommer därför inte att uppkomma några kostnader för resor eller traktamenten. Skanska äger de handverktyg och mindre redskap som man räknar med behövs i entreprenaden, varför inte heller sådana kommer att tynga projektet med kostnader. 5 procents påslag är tillräckligt.

Vad gäller ”försäkringar” är detta normalt sett en post som antingen, vid entreprenader som utförs på löpande räkning, ersätts separat enligt AB 04 kap 6 § 9, punkt 6 eller en post som ingår i den fasta delen som fastställs enligt det offererade entreprenörarvodet. Försäkringar är en post som svårigen låter sig delas upp och separeras mellan olika projekt och individer. Skanska har därför i detta projekt, som ofta annars, valt att inkludera dessa kostnader i entreprenörarvodet. Hur entreprenören väljer att fördela sina kostnader på olika poster i en total prissättning av en entreprenad, är inte en fråga som beställaren kan eller får ha några synpunkter på.

Det vore strategiskt mycket viktigt för Skanska att få genomföra projektet i samverkan med kommunen. Det är en av anledningarna till att priset pressats extra mycket för att kunna lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Konkurrensen på marknaden är mycket hård och prissättningen utgör en stor del av det strategiska arbetet med att bibehålla och öka marknadsandelar. Skanska har analyserat en stor mängd avtal med liknande ersättningsmodell och har många års erfarenhet av liknande kontrakt. Det innebär inte att anbudet är att anse som onormalt lågt. Tvärtom är arbetena prissatta utifrån bedömningen att projektet kommer att generera skälig vinst på kontraktet som helhet.

När det gäller entreprenörarvodet är det av relevans att beakta det entreprenörarvode för Fas 2 som Skanska har offererat. Det ligger till grund för den fasta delen av ersättningen till entreprenören. Påslaget kommer i den aktuella entreprenaden att beräknas på ett betydligt större belopp än vad som gäller för procentsatsen för yrkesarbetare, då samtliga andra typer av kostnader i entreprenaden m.m. avsevärt överstiger antalet timmar för yrkesarbetare. För dessa ”övriga kostnader” har Skanska offererat ett entreprenörarvode om 10,9 procent. Det är dock inte helt enkelt att jämföra olika entreprenader/upphandlingar med varandra för att fastställa vad som är en normal nivå. I denna entreprenad är dock de poster som ska täckas av entreprenörarvodet färre än vad som annars är brukligt. Det innebär att den offererade procent-

satsen är förhållandevis hög med den påverkan det har på Skanskas marginal i projektet.

Den modell som kommunen har valt att tillämpa för ersättning för yrkesarbetare avviker från vad som är gängse i branschen. Det är knappast möjligt att med bibehållen trovärdighet hävda att en viss offererad procentsats avseende denna begränsade del av kontraktssumman, avviker från vad som är normalt i branschen. Det normala är antingen att även yrkesarbetare, på samma sätt som tjänstemannaorganisationen i den här entreprenaden, ersätts enligt avtalade timpriser där ”samtliga kostnader för respektive resurs” ingår. Eller så ingår ”övriga kostnader” för yrkesarbetare i entreprenörsarvodet/den fasta delen. Det kom in endast två anbud i denna upphandling. Att NCC offererat 75 procent påslag på yrkesarbetares lön kan inte heller ges någon avgörande betydelse i prövningen. Att grunda bedömningen på endast två jämförelseobjekt är inte trovärdigt.

Respektive leverantörs fiktiva utvärderingssumma är endast relevant vid utvärdering av anbuden och saknar betydelse för kontraktssumman. Skillnaden mellan den faktiska kostnaden för entreprenaden är betydligt mindre. I vart fall är det normalt i branschen med stor skillnad. Snarare blir slutsatsen att kommunen grundar sin bedömning på godtycke samt att de kommer att få betala ett överpris för entreprenaden, jämfört med vad den rätteligen borde kosta.

Skanska är ett av Sveriges största byggföretag och har möjlighet till stordriftsfördelar och effektivt resursutnyttjande. Därtill har bolaget en god ekonomisk ställning. Det finns därmed en tveklös förmåga att leverera enligt avtalet till det offererade priset. Det finns inget som indikerar att Skanskas anbud och prisättning är oseriös. I praxis har anbudsgivare tillåtits pressa sina vinstmarginaler, eller till och med gå med förlust, som ett led i en medveten strategi

för att vinna marknadsandelar utan att det har ansetts vara ett onormalt lågt anbud.

Det är förvisso anbudsgivaren som har att visa att det lämnade anbudet är seriöst menat. Men innan bevisbördan landar på anbudsgivaren är det den upphandlande enheten som måste kunna bevisa att det finns fog att anta att ett anbud är onormalt lågt. Kommunen har inte uppfyllt sin bevisbördan, eller ens försökt påvisa att det skulle finnas anledning att anta att Skanskas anbud inte är seriöst menat. En ytterligare relevant aspekt är om det är tillräckligt att endast en separat del av anbudet anses vara låg, och att det ska kunna motivera ett förkastande av hela anbudet. Eller om det är anbudet i sin helhet som ska bedömas.

Genom kommunens agerande, utan att först ge Skanska en möjlighet att förklara det lämnade priset och trots att det inte har funnits stöd i LUF att förkasta det, har Skanska lidit skada. Skanska har i sin ansökan om överprövning på ett tillfredsställande sätt förklarat hur anbudsarbetet har genomförts och vilka överväganden som legat till grund för anbudet. Detta inklusive en förklaring till den offererade procentsatsen om 5 procent för yrkesarbetare. Bevisbördan som ligger på Skanska är därmed uppfylld. Det faller därmed på kommunen att visa på motsatsen, att anbudet inte varit seriöst menat. Kommunen har inga faktiska argument som skäl för sin bedömning. De har därmed inte efterlevt LUF:s grundläggande princip om likabehandling av anbudsgivare och har därmed inte agerat i enlighet med LUF.

Skanska bestrider kommunens särskilda yrkande om att förvaltningsrätten ska besluta att den förlängda avtalsspärren inte ska gälla. Det är en grundläggande princip i en rättsstat att ett offentligt organs beslut ska kunna prövas mot gällande lagstiftning, vilket möjliggörs genom avtalsspärren. Skanskas ansökan om överprövning är inte uppenbart ogrundad eller inlämnad av rent okynne.

Åtgärden att häva en avtalsspärr är därmed ett undantag som enligt förarbeten och doktrin ska användas restriktivt och i rena undantagsfall.

Kommunen

Det inkom två anbud i upphandlingen. Dessa från Skanska och NCC. För förvaltningsrättens prövning är det av väsentlig betydelse att domstolen bedömer helheten i anbudsförfarandet. Det framgår av upphandlingsunderlaget att det ingår muntlig anbudspresentation genom intervju. Det är den upphandlande enheten som avgör vad som förefaller vara ett onormalt lågt anbud utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Är anbudet uppenbart onormalt lågt anges i doktrinen att den upphandlande enheten kan hänvisa till vad som är onormalt avseende aktuella kontraktsföremålet, men även för branschen.

För den aktuella upphandlingen ska anbudsgivare i sitt anbud ange ”Procentsats för yrkesarbetare” på avtalad lön. Procentsats för yrkesarbetare är en stor kostnadspost i upphandlingen. Skanska har lämnat ett anbud med en procentsats om 5 procent för yrkesarbetare. Det avviker helt från vad som får anses normalt utifrån kontraktsföremålet och utifrån branschen. Skanska skulle inte få kostnadstäckning för en yrkesarbetare med de kostnader det innebär. Om anbudet hade utvärderats, vilket i och för sig inte skedde eftersom det förkastades, hade anbudspriset uppgått till 31 330 000 kr. Detta att jämföra med NCC:s anbud om 50 160 000 kr. Skillnaden uppgår till ca 40 procent och är anmärkningsvärd. Den är i huvudsak hänförlig till procentsats för yrkesarbetare. Såväl berörd del som hela anbudet är därmed onormalt lågt. NCC har också fått lämna förklaring till dess pris. Inget talar för att det är ett överpris avseende ”Procentsats för yrkesarbetare”.

Skanska har vid flera tillfällen fått möjlighet att förklara sitt anmärkningsvärt låga anbud. Redan inför anbudspresentation förklarades att priset för procentsatsen yrkesarbetare var onormalt lågt och inte ansågs kunna täcka kostnader

för yrkesarbetare. Vid intervjun enades man om att frågan skulle handläggas skriftligt. Kommunen gjorde således Skanska väl medvetna i ett tidigt skede om att kommunen uppfattade angiven ”Procentsats för yrkesarbetare” som onormalt låg. Trots begäran om förtydligande har Skanska inte lämnat någon tillfredsställande förklaring. Därför var det uteslutet för kommunen att jämföra anbuden på ett konkurrensneutralt sätt. Det föranledde de s.k. privata frågorna i upphandlingsverktyget. Vidare har det skett telefonsamtal mellan kommunen och Skanska. Det har därmed varit tydligt vad kommunen efterfrågat, men inte fått någon tillfredsställande förklaring. Skanska har därmed vid ett flertal tillfällen beretts möjlighet att på ett fullständigt och ändamålsenligt sätt förklara sitt anbud avseende ”Procentsats för yrkesarbetare”.

Det är Skanska som har bevisbördan för att lämnat anbud är seriöst. Kommunen är inte beredd att ingå avtal i ett samhällskritiskt projekt som saknar affärsmässig bärighet. Det är väsentligt att även en större aktör har anbud som bedöms tillförlitliga och där stora samhällsprojekt med säkerhet kan genomföras. Skanskas anbud med onormalt lågt pris innebär en oacceptabel samhälls- och ekonomisk risk. Flertalet av Skanskas överväganden har inte tidigare presenterats. Det rör sig därför närmast om efterhandskonstruktioner.

Avtalsspärren ska hävas då projektet är samhällskritiskt och måste samordnas med andra arbeten. Skanskas talan är grundlös. Skadan och olägenheterna av en avtalsspärr är betydligt större för kommunen än en eventuell skada för Skanska.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Gällande regler m.m.

Upphandlande myndigheter ska enligt 19 kap. 2 § LUF behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar

på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i LUF och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 20 kap. 6 § LUF besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande enheten, enligt 15 kap. 7 § LUF, begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. Den upphandlande enheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden.

Det ankommer på den upphandlande enheten att i varje enskilt fall bedöma om ett anbud förefaller vara onormalt lågt inom det handlingsutrymme som reglernas utformning ger (se rättsfallet HFD 2016 ref. 3 I). En sådan omständighet som kan medföra att ett anbud anses onormalt lågt är exempelvis om det ligger väsentligen under övriga anbud i upphandlingen (se Kamrarrätten i Sundsvalls dom meddelad 20 mars 2018 i mål nr 207-208-18). Enbart påståenden, såsom att leverantören tagit rimlig höjd för kostnader eller mer allmänt hållna förklaringar, räcker som utgångspunkt inte för att en förklaring ska vara tillfredsställande.

Utdrag ur upphandlingsdokument

På sid. 19-20 i det aktuella upphandlingsdokumentet, aktbilaga 4, anges följande.

AUB.52 Värderingsgrunder vid prövning av anbud

Anbudet med bästa förhållandet mellan pris och kvalitet kommer att antas

Vid bedömning av vilket anbud som har bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, kommer B att beakta L:s anbud, anbudspresentation inklusive efterföljande intervju.

Utvärdering kommer att ske enligt mervärdesmodellen.

De kriterier som utvärderas är:

- Timpriser
- Procentsats för beräkning av arvode, Fast del.
- Procentsats för yrkesarbetare

Leverantörens anbud och anbudspresentation:

- *Organisation*
- *Planering*
- *Genomförande*

Summan av priserna under AUB.52 *Timpriser, Entreprenörarvode Fast del Fas 2* och *Procentsats för yrkesarbetare* är det samma som anbudssumman.

Övriga kriterier ger ett mervärde med fiktiva summor. Efter reducering av anbudssumman med erhållit mervärde fås en jämförelsesumma. L som erhåller den lägsta jämförelsesumman har anbudet med bästa förhållandet mellan pris och kvalitet och kan bli aktuell för kontraktsskrivning.

Om två eller flera L erhåller lika jämförelsesumma kommer den L som erhållit högst poäng vid Leverantörens anbudspresentation och Intervju med nyckelpersoner att rangordnas högre. Om dessa har samma poäng vid dessa kriterier kan tilldelning ske efter förhandling och skiljebud.

Timpriser

L anger offererade timpriser för respektive resurs exklusive mervärdesskatt.

Timpriser ska avse resurser med erfarenhet och kompetens enligt beskrivna krav och innefatta samtliga kostnader för respektive resurs, exempelvis resor, traktamente och övriga ersättningar samt utrustning.

Offererade priser är bindande och ska gälla oaktat mängd beställda tjänster.

Entreprenörarvode Fast del Fas 2

Utifrån överenskommen *Riktkostnad* ska Fas 2 genomföras med gemensam ekonomistyrning mot upprättad budget, med budgetavstämningar och kostnadsstyrning.

Beställningsskrivelsens Kontraktssumma består av en överenskommen Riktkostnad för projektet och ett i förväg avtalat arvode, benämnt Fast del. Fast del tas fram genom avtalat procentpåslag, på beräknad Riktkostnad. Riktkostnaden är den kostnad som B och L tillsammans har tagit fram för att genomföra projektet under Fas 2 på avtalat sätt.

B ersätter E i form av rörlig ersättning enligt prestationsbunden betalningsplan baserad på Riktkostnad för allt arbete, material och hjälpmedel. Visar kvalitetsuppföljningen att avtalade egenskaper inte uppnåtts, upprättas i dialog en beskrivning av vilka åtgärder som skall utföras för att avtalade egenskaper skall uppfyllas. För detta ändringsarbete utgår ingen ersättning till E.

Genom att L har accepterat obligatoriska krav och villkor, innefattar denna acceptans också alla eventuella merkostnader som tillkommer vid respektive beställningsskrivelse till följd av lämpliga och nödvändiga ändringar och tillägg av AB 04.

Procentsats för yrkesarbetare

Yrkesarbetare i entreprenaden ersätts med ett procentpåslag på avtalad lön inklusive sociala avgifter. Alla övriga personalkostnader ska täckas av

procentpåslaget.

Exempel på övriga kostnader är försäkringar, resor, traktamente, handverktyg och mindre redskap. För definition av handverktyg och mindre redskap, se *litt 4.2 i Formulär LR06*, Sveriges Byggindustrier.

Förvaltningsrättens bedömning

Prövning av onormalt lågt anbud

Ett tilldelningsbeslut måste innehålla tillräckligt med information för att en anbudsgivare ska ha möjlighet att ansöka om överprövning (jfr prop. 2009/10:180 s. 113). Även om Skanska anser att aktuellt tilldelningsbeslut är för otydligt avseende vad som menas med onormalt lågt pris, saknas anledning för åtgärd enligt LUF med anledning av detta. Rätten bedömer att det, utifrån vad som framgått av handlingarna, måste anses ha varit tillräckligt tydligt för Skanska vad kommunen hade ifrågasatt. Vid tillämpning av motsvarande bestämmelse i lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 16 kap. 7 §, har ansetts att en upphandlande myndighet har en förhållandevis stor frihet att avgöra vad som utgör ett onormalt lågt anbud. I mål där en leverantör gör gällande att det vinnande anbudet är onormalt lågt krävs det att den klagande leverantören förebringar förhållandevis stark bevisning till stöd för sitt påstående (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 mars 2018 i mål nr 2895-2896-17). I nu nämnda avgörande påtalas även att myndigheten har en relativt stor frihet att avgöra vad som ska anses vara ett onormalt lågt anbud.

Även om parterna inte är överens bedömer förvaltningsrätten att ifrågasatt kostnad får anses täcka en tämligen stor del av upphandlingen. Däri har även kostnad för försäkringar specificerats att ingå. Rätten anser sammanfattningsvis att kommunen har haft fog för att bedöma bolagets anbud som onormalt lågt.

Det finns inte heller skäl att ifrågasätta att kommunen har brutit mot 15 kap. 7 § LUF.

Det finns inget krav på att leverantörer ska lämna anbud som innebär att de förväntas gå med vinst eller på annat sätt göra en bra affär. Däremot krävs det att ett anbud är seriöst menat och att det kan antas att leverantörerna har en vilja och förmåga att fullgöra avtalet enligt de i anbudet och upphandlingsdokumentet ställda villkoren. Bevisbördan måste ställas i proportion till den avvikelse som förklaras (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 14 maj 2024 i mål nr 7295–23).

Skanska har ursprungligen främst fokuserat på vad som ingår i procentpåslaget och dess formel för beräkning av anbudspris. I den konkreta delen framgår endast att man ska använda lokal arbetskraft och att man redan förfogar över handverktyg och mindre redskap. Försäkringar anses kunna hänföras till entreprenörsarvodet. De förklaringar som Skanska har lämnat anser rätten vara mer allmänt hållna och bekräftar inte hur man på ett realistiskt sätt har kommit fram till aktuell kostnad för yrkesarbetare. Detta trots vad Skanska har fört fram, t.ex. om bolagets goda ekonomi, stordriftsfördelar, verksamma på en konkurrensutsatt marknad med behov att pressa priser för att vinna upphandlingar där skälig vinst ändå kommer genereras. Förvaltningsrätten anser inte att ansökan ska bifallas i denna del.

Transparensbrister

Vad gäller transparens anser förvaltningsrätten att förutsättningarna för anbudsgivning avseende procentsats för yrkesarbetare är tillräckligt tydliga i upphandlingsdokumentet AUB.52. Därför avslås ansökan om överprövning i sin helhet.

Upphävande av förlängd avtalsspärr

Möjligheten att upphäva en förlängd avtalsspärr har införts för att undvika orimliga konsekvenser. En upphandling ska inte fördröjas genom en ansökan om överprövning som uppenbarligen saknar grund. Effekten av att spärren upphävs blir att myndigheten omedelbart får ingå avtal. Därmed minskar leverantörens möjlighet till överprövning. Möjligheten bör därför användas endast i undantagsfall och med stor försiktighet (se rättsfallet HFD 2020 ref. 19 och prop. 2009/10:180 s. 127). Sammanfattningsvis bedömer förvaltningsrätten, även med beaktande av vad kommunen har anfört, att det inte har kommit fram tillräckliga skäl i målet för att upphäva den förlängda avtalsspärren.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Avgörandet kan överklagas. Information om detta finns i bilaga 1 (FR-05).

Eleonora Dufva

Tf. rådmannen Eleonora Dufva har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Anders Sanner.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.